

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 92. став 1. и члану 97. тачка 15. Устава Републике Србије, којима је утврђено да Република Србија, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе имају буџете у којима морају бити приказани сви приходи и расходи којима се финансирају њихове надлежности и да Република Србија, између осталог, уређује и обезбеђује финансирање остваривања права и дужности Републике Србије, утврђених Уставом и законом.

Чланом 99. став 1. тачка 11. Устава Републике Србије утврђено је да Народна скупштина усваја буџет Републике Србије, на предлог Владе.

II. МАКРОЕКОНОМСКЕ ПРЕТПОСТАВКЕ РЕБАЛАНСА БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА 2020. ГОДИНУ

1. Увод

Пандемија изазвана корона вирусом током читаве 2020. године има изразито негативне здравствене, економске и шире друштвене последице, како у читавом свету, тако и у Републици Србији. Од марта месеца, када је регистрован први случај обољевања у Републици Србији, на снази су епидемиолошке мере различитог интензитета у циљу очувања здравља грађана и умањења притиска на јавно здравство. Пандемија корона вируса поставила је пред економску политику земље огромне изазове у циљу очувања економске активности, радних места и стандарда становништва.

У ситуацији изражене неизвесности, у погледу трајања и интензитета кризе потребно је било дати адекватан по обиму и правовремен одговор економске политике. Захваљујући макроекономској и фискалној стабилности постигнутој у претходном периоду Република Србија имала је довољно простора да монетарним и фискалним мерама помогне привреди у ублажавању негативних ефеката пандемије корона вируса. Фискалном политиком предвиђен је свеобухватан пакет мера којим је пружена помоћ привреди и чији су се позитивни ефекти одразили на макроекономске показатеље (незапосленост, мањи пад привредне активности и др). Планирана вредност укупног пакета мера помоћи привреди процењена је на 12,5% БДП.

Почетком априла Влада Републике Србије усвојила је *„Програм економских мера за смањивање негативних ефеката проузрокованих пандемијом вируса Ковид-19 и подршку привреди Србије”* којим је формулисан сет мера помоћи привреди у циљу очувања ликвидности и ублажавања пада запослености, те очувања животног стандарда и ликвидности становништва. Програмом мера представљен је макроекономски оквир којим је квантификован негативан ефекат пандемије како на глобална, тако и на економска кретања у нашој земљи. Макроекономске претпоставке са којима се ушло у израду програма подразумевале су ревизију реалног раста БДП за око 6 процентних поена (са +4% на -1,8%). Укупан обим пакета мера помоћи привреди и становништву тада је процењен на преко 608 млрд динара (11% БДП), при чему се претпостављало ће сви привредни субјекти квалификовани за примену одређене мере ту могућност и искористити. Од ефеката усвојених мера на директно смањење очекиваних прихода

опште државе односило се 177 млрд динара (160 млрд динара одлагање и репрограм пореских обавеза по основу пореза на рад и аконтација пореза на добит).

Сагледавањем економских кретања током другог и трећег тромесечја, стања на тржишту рада, ефеката спроведеног сета мера, а у условима пролонгираног трајања сложене епидемиолошке ситуације, Влада Републике Србије продужила је трајање мера подршке привреди. Одлучено је да се за још два месеца (у августу и септембру) обезбеди директна помоћ микро, малим и средњим предузећима у износу од 60% минималне зараде, те продужи одлагање плаћања пореза и доприноса на зараде за још један месец. Циљ ових мера био је да оснаже привреду у Србији, али и да пружи додатно време предузетницима за прилагођавање постојећим околностима. Такође додатно је припремљен и усвојен програм помоћи делу привредних субјеката из области туризма и угоститељства. Укупан обим мера економске помоћи привреди и становништву у 2020. години, тиме је достигао 12,5% БПД (око 690 млрд динара) укључујући и гарантне шеме за лакши приступ привреди кредитним средствима.

У наставку је приказано остварење до 30. септембра 2020. годину, уз напомену да се одређене мере које су део Програма и даље користе, као што је кредитна подршка привреди кроз Гарантну шему, Програм финансијске подршке преко Фонда за развој Републике Србије.

Програмом мера омогућено је одлагање и пренос дела обавеза по овом основу у наредне две године. Ипак, нешто мањи број предузећа него што се првобитно очекивало је користило одлагања пореских обавеза. Такође, програмом је био предвиђен мораторијум на исплату дивиденди код компанија које користе помоћ државе међутим, највећи део компанија није искористио и одлучио се за исплату дивиденди својим акционарима и уплату припадајућег дела пореза.

Преглед пакета мера за подршку привреди и становништву

	План		Остварење до 30.09.2020	
	у млрд дин.	у % БДП	у млрд дин.	у % БДП
Мере пореске политике				
Одложено плаћање пореза на зараде и доприноса за приватни сектор током ванредног стања и за један додатни месец; приватне компаније ће ове обавезе отплаћивати на рате, али не пре јануара 2021. године	168,0	3,0	97,3	1,8
Одложено плаћање аконтације за други квартал 2020. пореза на добит правних лица	21,0	0,4	13,5	0,2
Ослобађање од плаћања ПДВ за све донаторе	-	-	-	-
Укупно	189,0	3,4	110,8	2,0
Директна подршка приватном сектору				
Директна подршка предузетницима који плаћају паушални порез и предузетницима који плаћају порез на стварне приходе, микро, малим и средњим предузећима у приватном сектору - три месеца исплата нето минималне зараде и још два додатна месеца исплата 60% нето минималне зараде	128,8	2,3	130,1	2,4
Директна подршка великим приватним компанијама - подршка у износу од 50% нето минималне зараде (за време ванредног стања) запосленима који су добили решење о престанку рада (на основу чл. 116 и 117 Закона о раду).	4,5	0,1	1,6	0,0
Директна подршка хотелијерском сектору - 350 € по кревету, 150 € по соби	2,0	0,0	1,2	0,0
Укупно	135,3	2,4	132,9	2,4
Мере за очување ликвидности приватног сектора				
Програм финансијске подршке током кризе COVID-19 преко Фонда за развој Републике Србије	24,0	0,4	14,6	0,3
Гарантне шеме за подршку економији током кризе COVID-19	240,0	4,4	145,1	2,6

Укупно	264,0	4,8	159,7	2,9
Остале мере				
Мораторијум на дивиденде до краја године, искључујући јавна предузећа и губитак прихода који произлази из дивиденди	16,0	0,3	-	-
Мере повећања зарада и друга директна новчана помоћ (10% повећање плата здравствених радника, директна новчана помоћ од 4.000 РСД свим пензионерима, подршка пољопривредним произвођачима)	16,0	0,3	16,0	0,3
Фискални подстицај - подстицање домаће тражње	70,0	1,3	72,0	1,3
Укупно	102,0	1,9	88,0	1,6
Процена утицаја фискалних мера	450,3	8,1	346,3	6,3
Укупан пакет мера	690,3	12,5	491,4	8,9
Остали трошкови везани за COVID-19 (медицинска опрема и лекови)	-	-	60	1,1
Укупни трошкови везани за COVID-19 закључно са 30.09.2020.	690,3	12,5	551,4	10,0

Нова пројекција фискалних агрегата, продужено спровођење програма мера економске помоћи, значајно повећање издатака за капиталне расходе и повећање расхода за здравствену заштиту становништва, имају за резултат повећање предвиђеног фискалног дефицита буџета Републике на 483,0 млрд динара. На нивоу опште државе планиран је фискални дефицит у износу од 492,3 млрд (8,9% БДП). Овај резултат ће једнократно нарушити планирану путању смањења учешћа јавног дуга у БДП која је присутна од 2016. године. У периоду након кризе изазване пандемијом потребно је омогућити уравнотежење и стабилизацију јавних финансија, како би се смањило учешће јавног дуга у БДП и створиле основе за стабилан привредни раст.

2. Текућа макроекономска кретања

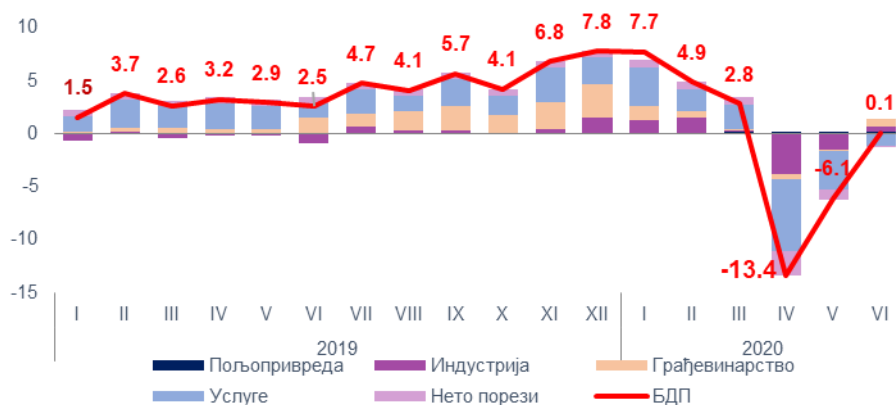
Макроекономска кретања почетком 2020. године била су у потпуности у складу са пројекцијама из Фискалне стратегије и Закона о буџету за 2020. усвојених крајем прошле године.

Према подацима РЗС, раст БДП у првом кварталу износио је 5,1% мг. и био је праћен позитивним кретањима у свим привредним секторима. Раст је био вођен услужним делатностима које су збирно посматрано дале допринос БДП од 2,6 п.п. пре свега као резултат раста у сектору информационо-комуникационих технологије, али и трговине, саобраћаја и туризма. Индустријска производња је током првог квартала бележила позитивна кретања започета у другој половини претходне године обезбеђујући допринос БДП од 0,9 п.п. Солидна динамика грађевинске активности током првог квартала резултат је наставка радова на реализацији инфраструктурних пројектата, али и активности приватне грађевинске оперативе. Посматрано са расходне стране, економски раст је вођен домаћом тражњом. Најзначајнији допринос расту БДП дала је приватна потрошња (2,2 п.п), што је пре свега резултат побољшања на тржишту рада. Економска активност је била подржана и повећањем инвестиција и државне потрошње са подједнаким доприносом укупном расту од по 2,0 п.п. Негативан допринос нето извоза који је износио 3,3 п.п. опредељен је повећаним увозом средстава за рад и репроматеријала за потребе привреде, али и нешто споријом динамиком извоза у марту услед ефеката епидемије корона вируса на економије наших најважнијих спољно-трговинских партнера.

Иако је раст економске активности био солидан током првог квартала, почетак благог успоравања привредне активности примећен је током марта као последица драматичних промена у међународном окружењу изазваних пандемијом корона вируса. На то су указали и подаци Индикатора привредне активности (ИПАС) који Министарство финансија израђује за потребе сагледавања економске активности у месечној динамици.

Након раста привреде у јануару и фебруару од 7,7% м.г. и 4,9% м.г. респективно, у марту је према овом индикатору привредна динамика остварила знатно мањи раст, од свега 2,8%. Економска активност наших најзначајнијих спољнотрговинских партнера врло брзо је попримила рецесиони карактер и почела се преливати на српску привреду. Шок који је погодио глобалну економију услед пандемије корона вируса био је највећи од Другог светског рата. Поред драматичних промена у међународном окружењу, примена здравствених мера у домаћим оквирима, као и увођење ванредног стања 15. марта 2020. године, додатно су утицали на привреду Србије, тако да је у априлу забележен снажан пад привредне активности од 13,4% м.г. Први на удару били су сектори туризма, саобраћаја, рекреације и забаве будући да су предузете мере здравствене заштите директно утицале на њих, али и предузећа из сектора прерађивачке индустрије. Посебно су биле погођене извозно оријентисане делатности попут аутомобилске и металске индустрије, производње електричне опреме, гуме и пластике, а значајни негативни ефекти испојили су се и код сектора микро и малих предузећа и предузетника. Са великим проблемима суочиле су се и компаније у делатностима са значајном увозном компонентом с обзиром на поремећене ланце снабдевања. Бројна предузећа су током овог периода, ако не у потпуности обуставила производњу, онда макар значајно смањила активност. Поједине делатности прерађивачке индустрије на који је утицај спољних фактора нешто мањи, попут прехранбене индустрије, су биле у нешто повољнијем положају, док су фармацеутска и делови хемијске индустрије услед повећане тражње значајно повећали производњу. Захваљујући постепеном „откључавању” економије и поправљању епидемиолошке ситуације пад привреде у мају је заустављен. Постепеном опоравку економске активности допринела је реализација програма подршке привреди и становништву и пакет мера које су заједнички донеле Влада и НБС тако да се већ јуну економија вратила на путању позитивног раста.

Индикатор привредне активности по секторима, (доприноси расту, п.п.)

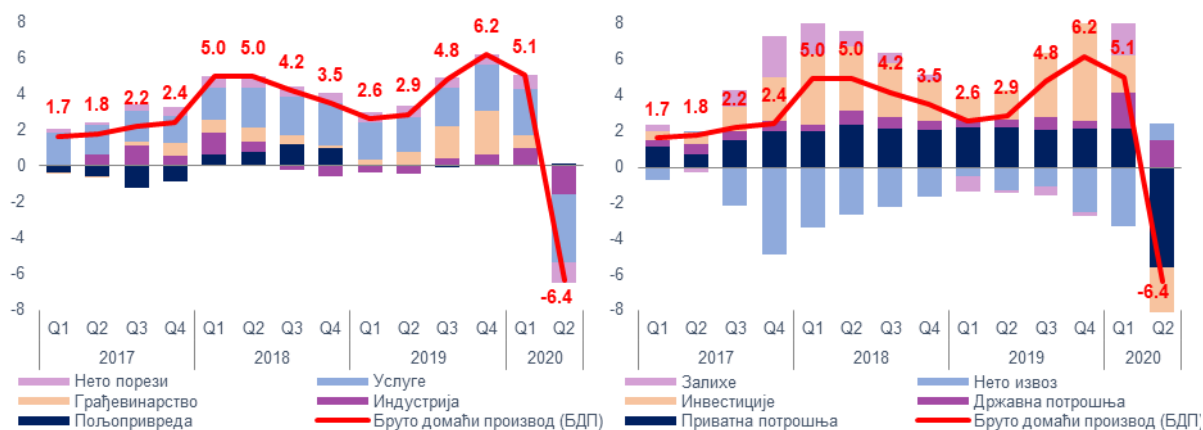

Према подацима РЗС, пад БДП у другом кварталу износио је 6,4% м.г. Контракција привреде у другом кварталу у потпуности је последица ефектуирања примене здравствених мера услед епидемије корона вируса. Економски пакет подршке привреди и становништву значајно је допринео ублажавању овог шока и резултирао је мањим падом привреде, посебно у поређењу са другим европским економијама. Посматрано са производне стране, доминантан негативан допринос стопи раста БДП дошао је од услужног сектора (-3,8 п.п), услед пада у секторима трговине, саобраћаја и туризма, као и стручних и техничких услуга и делатности везане за уметност, забаву и рекреацију. Истовремено индустријска производња са падом од 7,7% м.г. негативно је допринела економском расту са -1,5 п.п, док је допринос грађевине био неутралан. Повољни агрометеоролошки услови резултирали су растом пољопривредне производње, али је њен допринос био благо позитиван услед поређења са високом базом из истог периода

претходне године. Посматрано са расходне стране, ефекти епидемије највише су се одразили на приватну потрошњу која је негативно допринела стопи раста БДП са -5,6 п.п. Инвестиције са падом од 11,9% су утицале на пад БДП за 2,5 п.п. На ублажавање оштрог пада БДП током другог квартала утицали су повећани издаци за здравствену заштиту исказани кроз раст државне потрошње. Шок у спољнотрговинској размени имао је за последицу значајан пад извозно-увозне активности, али је допринос нето извоза ипак био благо позитиван и износио је 0,9 п.п.

Ограничена екстерна тражња и отежан транспортни саобраћај, током другог квартала, у потпуности су преокренули претходно успостављену путању раста извозне активности, а нарушени ланци снабдевања уз смањење домаћих капацитета утицали су на смањење увоза. Двоцифрени раст извоза у јануару и фебруару преокренуо се у двоцифрени пад током наредна три месеца, да би се током јуна извозна активност вратила на путању опоравка. У септембру је забележен међугодишњи раст извоза и увоза од 4,7% и 8,5%, респективно. У периоду јануар–септембар извезено је робе у вредности од 12,2 млрд евра, што је за 6,1% ниже мг. Пад извоза аутомобилске индустрије, основних метала и гумарске индустрије имао је опредељујући негативан утицај на кретање извозне активности. С друге стране, пораст извоза дуванске индустрије, пољопривреде, прехранбене и фармацеутске индустрије, утицао је на ублажавање пада укупног робног извоза. У посматраном периоду увезено је робе за 16,5 млрд евра, односно за 4,8% ниже у односу на исти период претходне године. Увоз робе је успорио као последица нижег увоза репроматеријала услед смањених капацитета привреде и ниже цене нафте, док се увоз потрошне робе и опреме опорављају и остварују раст. Већи апсолутни пад увоза од извоза у првих девет месеци имао је за резултат смањење дефицита спољнотрговинске размене за 35,9 милиона евра у односу на исти период претходне године.

Доприноси кварталној стопи раста БДП, производна и расходна страна, п.п.

У првих осам месеци 2020. године платнобилансна кретања карактерише смањење екстерне неравнотеже. Дефицит текућег рачуна је износио 1,6 милијарди евра што је смањење за 14,6% у односу на исти период прошле године. Такође, већ пет година дефицит текућег рачуна је у потпуности покривен нето приливима страних директних инвестиција. Дефицит на рачуну роба је готово непромењен, док је на рачуну услуга забележен суфицит који је виши за трећину (тј. за 177,2 милиона евра) у односу на исти период претходне године. Дефицит примарног дохотка је смањен за трећину (тј. за 549,5 милиона евра) услед нижих расхода по основу дохода од директних инвестиција, док је суфицит секундарног дохотка нижи за 17,1% мг. (тј. за 438,3 милиона евра), услед нижих дознака. Нето прилив СДИ је међугодишње снижен као последица рекордних прилива

претходне године али и неповољнијег међународног окружења и износио је 1,7 милијарду евра.

Ситуацију на тржишту рада карактеришу релативно повољна кретања упркос негативним ефектима епидемије корона вируса. Томе је у значајној мери допринео пакет економских мера Владе који је био конципиран пре свега тако да обезбеди одржавање производних капацитета привреде, посебно у погледу очувања радних места. Са истим циљем у јулу је усвојен и правни оквир за спровођење другог пакета економских мера. Након спроведеног првог сета мера, а пролонгираног трајања сложене епидемиолошке ситуације Влада Републике Србије је донела одлуку да се за још два месеца (у августу и септембру) обезбеди директна помоћ микро, малим и средњим предузећима у износу од 60% минималне зараде, те продужи одлагање плаћања пореза и доприноса на зараде за још један месец.

Према подацима Анкете о радној снази стопа незапослености у првом кварталу 2020. године је износила је 9,7%, што је за 2,4 п.п. мање у односу на исти период прошле године. Истовремено број запослених, на међугодишњем нивоу је повећан за 2,4%, при чему је број формално запослених повећан за 3,5%, а број неформално запослених смањен за 3,1%. У односу на први квартал 2019. године стопа активности је благо већа за 0,1 п.п, запосленост је повећана за 66,9 хиљада, а незапосленост смањена за 76,8 хиљада. Позитивна кретања настављена су у другом кварталу 2020. године, када је стопа незапослености износила 7,3% што је међугодишње смањење за 3,0 п.п. Такође забележена је стопа запослености од 48,2%, што представља смањење у односу на други квартал 2019. године за 1,0 п.п. Истовремено смањење стопе запослености и стопе незапослености последица је повећања неактивног становништва односно смањења стопе активности за 2,8 п.п. Поред знатног смањења стопе незапослености у другом кварталу, побољшања су уочљива и код других показатеља, тако код женске популације, стопа незапослености је смањена за 3,4 п.п. на 7,6%, а смањена је и стопа незапослености младих за 3,7 п.п. на 20,7%, као и стопа дугорочне незапослености за 2,0 п.п. на 4,1%. Укупан број запослених у овом периоду је смањен за 72,3 хиљада, при чему је број формално запослених повећан за 60,1 хиљада, а број неформално запослених смањен за 132,4 хиљада. Такође, стопа неформалне запослености је смањена за 4,1 п.п. и износила је 15,2%.

Према подацима из Централног регистра обавезног социјалног осигурања о кретању запослености, поред нешто споријег раста у марту и априлу, није приметан знатнији утицај корона вируса на број запослених, што је пре свега резултат пакета мера Владе и НБС. Посматрано у периоду јануар–септембар 2020. године просечан број формално запослених је повећан за 2,2%, м.г. Стабилна кретања на тржишту рада потврђују и подаци Националне службе за запошљавање према којима је број лица која активно траже посао смањен за 4,4%. Раст запослености у овом периоду готово у потпуности је резултат раста запослености у приватном сектору (3,0%), док је у јавном сектору број запослених благо повећан за 0,2%. Посматрано према делатностима, на позитивно кретање запослености највише је утицао међугодишњи раст у прерађивачкој индустрији, грађевинарству и сектору информисања и комуникација.

Просечна нето зарада је у периоду јануар–август међугодишње повећана за 9,2% номинално, односно 7,6% реално и износила је 59.234 динара. У овом периоду забележено је реално повећање просечне нето зараде у јавном сектору од 9,3%, што је било праћено и растом зарада у приватном сектору за 6,8%. Висок раст зарада у јавном сектору резултат је пре свега одлуке Владе крајем 2019. године о повећању плата у распону од осам процената у државној управи до 15 процената код медицинских сестара, али и одлуке о трајном повећању плата здравственим радницима за 10% почев од априла

2020. године. Поред овога на раст зарада утицала је и одлука о повећању минималне цене рада са 155,3 динара по радном часу колико је износила у 2019. години на 172,54 динара у 2020. години. Посматрано по делатностима, најзначајнији раст зарада забележен је у здравству, прерађивачкој индустрији и у сектору трговине.

Као резултат и даље присутних ниских инфлаторних притисака и стабилних кретања на девизном тржишту, инфлација се у периоду јануар–септембар 2020. године налази на ниском нивоу. Тако је у условима негативних ефеката корона вируса међугодишња инфлација у септембру 2020. године износила 1,8%. Највећи утицај на раст инфлације у овом периоду имало је повећање цена воћа, поврћа, дувана, месних прерађевина, телефонских услуга, електричне енергије и туристичких аранжмана. Са друге стране у правцу успоравања раста инфлације снажно је деловао пад цена нафтних деривата. Присуство ниских инфлаторних притисака потврђује кретање базне инфлације, која је у септембру износила 1,7%, мг.

3. Макроекономске процене за 2020. годину

Међународно окружење

Иако је, после почетне фазе пандемије, од маја на глобалном нивоу уследило постепено ублажавање здравствених мера и опоравак економске активности, и даље је присутан висок степен неизвесности у погледу брзине опоравка светске привреде, што се одражава на кретања на међународном робном и финансијском тржишту. Према јесењим пројекцијама релевантних међународних институција криза ће бити слабијег интензитета од очекиваног, уз неуједначен глобални опоравак. Актуелне пројекције поред изазова кризе указују и на одређене разлоге за оптимизам. Опоравак у развијеним земљама и Кини био је бржи него што се процењивало, али је ипак очекивани повратак глобалне економије на пре-пандемијске нивое и даље неизвестан и склон високим ризицима. Како пандемија наставља да се шири многе земље су успориле отварање својих економија, а неке поново успостављају превентивне епидемиолошке мере заштите становништва.

Према октобарским проценама Међународног монетарног фонда (ММФ) ревизија глобалног економског раста навише за 2020. годину, у односу на јунску пројекцију, одраз је остварених резултата у другом кварталу, као и кретања високофреквентних индикатора из јула и августа, који су бољи него што се раније очекивало. Ово побољшање углавном је резултат боље економске ситуације у развијеним земљама, у којима се пад БДП процењује на 5,8% уместо претходно очекиваних 8,0%. Привреда САД ће у 2020. години забележити контракцију од 4,3%, што је готово дупло мањи пад него што се очекивало у јуну, а изгледи су побољшани и за еврозону упркос оштром паду који се и даље очекује. С друге стране, изгледи за земље у успону су остали готово непромењени. У складу са тим, коригована је и процена глобалног привредног раста у 2020. години на -4,4%, што представља ревизију навише за 0,5 п.п. у односу на јунских -4,9%, али је то и даље лошији резултат од оног који је био очекиван у априлу. Побољшање изгледа за 2020. годину неминовно се услед базног ефекта одразило и на ревизију наниже пројекције глобалног економског раста у 2021. години за 0,2 п.п. на 5,2%. У средњем року очекује се успоравање раста, што је у складу и са предвиђеним тенденцијама у већини земаља.

У еврозони се у 2020. години, према октобарским проценама ММФ, очекује драматичан пад привреде од чак 8,3%, што је ипак боље од претходно пројектованих -10,2%. У појединим земљама пад БДП у 2020. години ће бити још и већи нпр. у Италији и Шпанији (-10,6% и -12,8%, респективно), Француској (-9,8%), док се за Немачку као водећу привреду ЕУ очекује пад од 6,0%. Поред Шпаније и Италије које су највише

погођене пандемијом у здравственом смислу, значајан пад привреде услед велике зависности економије од летње туристичке сезоне очекује се и у Грчкој и Хрватској. За 2021. годину прогнозира се постепен опоравак и раст еврозоне од 5,2%, али ће и након 2021. године ниво привредне активности бити значајно испод нивоа пре пандемије.

Изгледи за инфлацију углавном одражавају наведене изгледе за раст и очекивано кретање цена примарних производа. У развијеним економијама инфлација ће благо расти са 0,8% у 2020. години, на 1,6% у 2021. години, након чега се предвиђа стагнација у средњорочном посматраном периоду. Земље у успону ће, након раста цена од 5% у 2020. години, забележити благо опадање инфлације у наредним годинама. Према октобарским пројекцијама ММФ, очекује се да ће цена нафте у 2020. години износити 41,7 \$/барел, што је смањење од 32,1% у односу на 2019. годину, након чега се очекује постепени раст.

	2020 (јануар)	2020 (април)	2020 (јун)	2020 (октобар)	2021 (јануар)	2021 (април)	2021 (јун)	2021 (октобар)
Реални раст бруто домаћег производа, %								
Свет укупно	3,3	-3,0	-4,9	-4,4	3,4	5,8	5,4	5,2
Развијене економије	1,6	-6,1	-8,0	-5,8	1,6	4,5	4,8	3,9
САД	2,0	-5,9	-8,0	-4,3	1,7	4,7	4,5	3,1
Еврозона	1,3	-7,5	-10,2	-8,3	1,4	4,7	6,0	5,2
Немачка	1,1	-7,0	-7,8	-6,0	1,4	5,2	5,4	4,2
Италија	0,5	-9,1	-12,8	-10,6	0,7	4,8	6,3	5,2
Земље у успону	4,4	-1,0	-3,0	-3,3	4,6	6,6	5,9	6,0
Кина	6,0	1,2	1,0	1,9	5,8	9,2	8,2	8,2
Русија	1,9	-5,5	-6,6	-4,1	2,0	3,5	4,1	2,8
Раст светске трговине, %	2,9	-11,0	-11,9	-10,4	3,7	8,4	8,0	8,3
Потрошачке цене, просек периода, %								
Развијене економије	1,7	0,5	0,3	0,8	1,9	1,5	1,1	1,6
Земље у успону	4,6	4,6	4,4	5,0	4,5	4,5	4,5	4,7
Цене нафте, у доларима, годишње промене, %	-4,3	-42,0	-41,1	-32,1	-4,7	6,3	3,8	12,0

Извор: ММФ, WEO, јануар, април, јун и октобар 2020.

Макроекономске пројекције ММФ-а

Према последњим прогнозама ММФ, очекује се пад обима светске трговине од 10,4% у 2020. години. Највише ће бити погођене аутомобилска и електронска индустрија, као и сектор услуга, укључујући и туризам, услед значајно слабије тражње. Брз и енергичан опоравак је могућ и зависиће од дужине трајања епидемије и потеза које владе широм света буду предузимале. Пројекција раста за светску трговину у 2021. години износи 8,3%, што је у складу са прогнозом постепеног раста домаће тражње. Са друге стране, као значајан дугорочни негативни ризик по међународну трговину издваја се растући протекционизам и поновно заоштравање односа између САД и Кине, чији трговински рат је и прошле године значајно умањио светску трговину.

Будући да је економски пад опредељен шоковима у одређеним секторима, доносиоци економске политике су применили значајне фискалне и монетарне мере како би подржали погођена домаћинства и предузећа. Фискални одговор био је брз и видљив у многим развијеним економијама (попут Аустралије, Француске, Немачке, Италије, Јапана, Шпаније, Велике Британије и Сједињених Држава), док су значајни фискални пакети мера за подршку привреди такође обезбеђени у земљама у развоју. Нагло

смањење економске активности и фискалних прихода, заједно са значајном фискалном подршком, додатно је оптеретило јавне финансије, при чему се предвиђа да ће глобални јавни дуг ове године премашити 100% БДП-а, уз погоршање укупног фискалног резултата.

Ризици за остваривање пројекција су и даље праћени неуобичајено високом неизвесношћу. Негативни ризици по остварење пројекције су значајни и углавном су везани за поновну појаву вируса у областима које су га „прележале”. Спорији развој вакцине од очекиваног или њен неуједначен приступ би такође могли утицати на спорије сузбијање вируса. Прерано укидање мера подршке због кризе изазване пандемијом или њихова неефикасна примена, такође представљају ризик, који би уз неповољније услове финансирања могао довести до пада ликвидности, а дугорочно и несолвентности. Са друге стране, блажа рецесија од првобитно предвиђене, наставак примене фискалних мера и у 2021. години и бржи раст продуктивности би допринели убрзању глобалног опоравка и нормализацији економске активности.

Према септембарским проценама Европске централне банке, криза изазвана пандемијом је драстично погодила економску активност у еврозони и свету. Овај колапс економске активности настао је услед строгих мера за обуздавање ширења вируса, а негативни ефекти су полако почели да попуштају релаксацијом уведених мера, па су и поједини високофреквентни индикатори током трећег квартала почели да показују знаке опоравка. Постепени економски опоравак зоне евра потпомогнут је повољним финансијским условима и експанзивном фискалном политиком, као и обнављањем производне активности у Европи и свету, чија брзина ипак остаје под знаком питања у условима поновног глобалног ширења вируса. Према пројекцијама ЕЦБ, које се заснивају на претпоставци о постепеном укидању рестриктивних мера, опоравку тражње и паду глобалне неизвесности, привреда еврозоне ће након очекиваних -8,0% у 2020. години забележити раст од 5,0% у 2021. години. Сличан тренд кретања у еврозони бележиће и приватна потрошња (пад од 8,0% у 2020. години, а затим раст од 5,9% у 2021. години), као и инвестиције (смањење од 12,3% у 2020. и опоравак од 6,3% у 2021. години). Предвиђа се да ће и извоз и увоз забележити опоравак у 2021. години након пада у 2020. години, док ће једино државне инвестиције остварити благи раст од 1,7% у обе године.

Краткорочна очекивања за инфлацију су блиска нули, услед пада цена нафте, апрецијације евра и привременог смањења стопе ПДВ у Немачкој. Међутим, у 2021. години може доћи до раста инфлације услед укидања одлуке о смањењу ПДВ, као и очекиваног раста цена нафте и опоравка тражње. Очекује се раст инфлације са 0,3% у 2020. години на 1,0% у 2021. години, док ће базна инфлација остати ниска и стабилна, и за бележиће благи раст са 0,8% на 0,9% у истом периоду.

Макроекономски оквир Републике Србије

Креатори фискалне и монетарне политике континуирано раде на мерама за ублажавање притиска на економију. Пакет економских мера донет током априла који је имао за циљ очување производних капацитета целокупне привреде, одржање животног стандарда становништва и обезбеђивање ликвидности свих економских субјеката, продужен је новим сетом подршке, који је додатно усмерен и на поједине секторе који су претрпели највећу штету током трајања првог таласа епидемије. На тај начин Влада и НБС су значајно помогли да се ублажи непосредна економска штета од шока изазваног епидемијом, али и да се створе услови за бржи опоравак привреде у другој половини године. Министарство финансија је, стога, благо ревидирало процене основних макроекономских показатеља у односу на мартовске пројекције.

Полазећи од кретања у међународном окружењу, ефеката здравствених мера на економску активност и узимајући у обзир ефекте донетих мера за подршку привреди и становништву, пројекција привредног раста за 2020. годину ревидирана је навише са -1,8 % на -1,0%, што ће представљати један од најбољих резултата у Европи. У случају одсуства мера подршке привреди и становништву пад БДП у 2020. години био већи, и износио би око 5% услед веће контракције привреде која би се десила у другом кварталу и одсуства опоравка у трећем и четвртм кварталу. Ревизија стопе раста БДП праћена је и променом структуре привредног раста имајући у виду реализацију у првој половини године, кретање високофреквентних индикатора у јулу и августу, као и очекивања до краја године.

Посматрано са производне стране и даље се очекује пад економске активности у секторима услуга и грађевине, док ће пољопривреда забележити позитивна кретања. Динамичан опоравак индустрије након „откључавања економије” резултираће да овај сектор уместо очекиваног смањења ипак оствари стагнативна кретања у 2020. години. Посматрано са аспекта доприноса БДП најзначајнији негативан утицај и даље ће имати услужни сектор који ће забележити пад од око 1,5% услед наставка негативних ефеката епидемије корона вируса на туризам и саобраћај, али и на забавне и услуге рекреације, као и на поједине стручне и техничке услуге. Од грађевинске активности се очекује благи пад пре свега услед базног ефекта, односно изузетно високе вредности изведених радова током, а нарочито у другој половини, 2019. године, а негативан допринос очекује се и од нето пореза услед мање потрошње становништва. Добри агрометеоролошки услови погодовали су пољопривредној производњи која ће остварити раст од око 5%, уз рекордне приносе појединих биљних култура. Неутралан утицај на БДП имаће индустријска производња услед бржег опоравка појединих делатности након укидања ванредног стања, како оних извозно оријентисаних, тако и оних претежно усмерених на домаће тржиште, али и као резултат значајног раста производње електро-енергетског сектора започетог у јулу.

Посматрано по агрегатима употребе БДП, у поређењу са претходном пројекцијом, очекује се нешто већи негативан допринос приватне потрошње услед одустајање потрошача од куповине трајних потрошних добара, као и смањења издатака за неке услужне потребе услед продуженог трајања епидемије. Ипак, предузете мере од стране креатора економске политике и даље обезбеђују да се ови негативни ефекти ублаже будући да су у великој мери усмерени на очување запослености и дохотка становништва за време трајања пандемије. Под утицајем ових фактора, у септембарској процени очекивани пад приватне потрошње је ревидиран наниже за 1,0 п.п. у односу мартовску пројекцију и износи -1,9%. Имајући у виду значајне издатке државе за набавку роба и услуга неопходних у борби против епидемије корона вируса раст државне потрошње је ревидиран навише са 2,1% на 5,6%. Када је реч о инвестиционој активности према новој процени пад ће износити око 5% што је бољи резултат од претходно очекиваног, пре свега услед опоравка реализације инфраструктурних пројеката, значајног увоза опреме за потребе здравства али и нешто динамичнијег опоравка приватних инвестиција. Мањем паду инвестиција у значајној мери допринео је и програм подршке привреди и становништву реализован од стране Владе и НБС током трајања пандемије који је очувао макроекономску стабилност и умногоме ублажио повећану аверзију инвеститора према ризику. Контракција светске трговине, значајно мања спољна тражња, али и ограничења на страни понуде и даље се негативно одражавају на спољно-трговинска кретања. Међутим, тај шок је са постепеним откључавањем економија мањи него што се првобитно очекивало, што је резултирало ревизијом извозно-увозне активности за коју се сада очекују нешто мањи пад, уз задржавање позитивног доприноса нето извоза расту БДП. Оваква спољно-трговинска кретања уз позитивне односе размене допринеће

смањењу платнобилансног дефицита у поређењу са 2019. годином, упркос мањем очекиваном приливу по основу дознака.

Пандемија корона вируса неминовно ће се одразити и на тржиште радне снаге. Међутим, правовремене мере креатора економске политике, у чијем је фокусу пре свега одржавање запослености, у значајној мери ублажавају негативне ефекте изазване пандемијом, те се у 2020. години не очекују значајније турбуленције на тржишту радне снаге, ни када је реч о броју запослених, нити по питању висине зарада. Иако је у другом кварталу остварена рекордно ниска стопа незапослености, пре свега услед смањења броја људи који су активно тражили посао, очекује се њено благо повећање у трећем и четвртном кварталу, с тим да ће остати на годишњем нивоу испод 10%.

Када је реч о инфлацији и даље су присутни ниски инфлаторни притисци што је, уз смањену агрегатну тражњу и кретање цена на међународном тржишту добара и услуга, имало за последицу непромењену процену кретања потрошачких цена за које се очекује просечан раст у 2020. години од 1,5%.

Основне макроекономске претпоставке

	Оригинална пројекција	Мартовска ревизија	Септембарска ревизија
Стопа реалног раста БДП, %	4,0	-1,8	-1,0
БДП у текућим тржишним ценама (у млрд РСД)	5827	5508	5517
Извори раста: процентне промене у сталним ценама			
Лична потрошња	3,9	-0,9	-1,9
Државна потрошња	1,5	2,1	5,6
Инвестиције у фиксни капитал	6,4	-13,2	-4,8
Извоз роба и услуга	8,1	-9,1	-6,9
Увоз роба и услуга	7,4	-10,3	-6,5
Допринос расту БДП, процентни поени			
Домаћа тражња	4,4	-3,5	-2,3
Инвестициона потрошња	1,5	-3,2	-1,2
Лична потрошња	2,7	-0,6	-1,3
Државна потрошња	0,3	0,4	1,0
Нето извоз	-0,4	1,7	0,5
Кретање цена, %			
Потрошачке цене (годишњи просек)	2,0	1,5	1,5
Дефлатор БДП	3,4	3,7	2,9
Кретања у спољном сектору (%БДП)			
Спољнотрговински биланс роба и услуга	-9,6	-7,2	-8,5
Салдо текућег рачуна	-5,3	-5,1	-5,6
Јавне финансије (% БДП)			
Фискални резултат опште државе	-0,5	-7,2	-8,9
Јавни дуг опште државе	51,4	59,5	59,0

3. Образложење прихода и примања буџета

Приходи и примања ревидираног буџета за 2020. годину утврђена су у следећим износима:

Приходи и примања буџета Републике Србије за 2020. годину

	Економска класификација	Износ у динарима
УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА		1.291.354.655.400
1. Порески приходи	71	1.090.000.000.000
1.1. Порез на доходак грађана	7111	66.500.000.000
1.2. Порез на добит правних лица	7112	113.000.000.000
1.3. Порез на додату вредност	7141	547.500.000.000
- Порез на додату вредност у земљи		98.500.000.000
- Порез на додату вредност из увоза		449.000.000.000
1.4. Акцизе	717	299.700.000.000
- Акцизе на деривате нафте		160.000.000.000
- Акцизе на дуванске прерађевине		104.000.000.000
- Остале акцизе		35.700.000.000
1.5. Царине	715	51.000.000.000
1.6. Остали порески приходи	7145	12.300.000.000
2. Непорески приходи и примања од продаје нефинансијске имовине		187.517.253.000
Редовни непорески приходи		93.900.000.000
- Приходи од имовине	741	14.500.000.000
- Таксе	742	16.200.000.000
- Приходи од продаје добара и услуга	742	24.400.000.000
- Новчане казне	743	8.000.000.000
- Остали редовни непорески приходи	714,745,73	25.300.000.000
- Примања од продаје нефинансијске имовине	8	5.500.000.000
Ванредни непорески приходи		50.200.000.000
- Добит јавних агенција	741	3.400.000.000
- Део добити јавних предузећа и дивиденде буџета	741, 745	24.100.000.000
- Остали ванредни приходи	745	22.700.000.000
Непорески приходи индиректних корисника		43.417.253.000
- Трансфери између буџетских корисника на различитом нивоу власти	733	21.900.960.000
- Приходи од продаје добара и услуга	742	21.516.293.000
3. Донације	731,732,744	13.837.402.400

Одговор фискалне политике на сложену економску ситуацију узроковану пандемијом корона вируса представљен је опсежним пакетом мера помоћи привреди чија је вредност процењена на 12,5% БДП. Директан утицај на фискалну позицију земље процењен је на 8,1% БДП. Промењене макроекономске околности, те спровођење мера утврђених Програмом подршке привреди у условима пандемије корона вируса, условиле су измену буџета Републике Србије за 2020. годину.

Током априла усвојен је први ребаланс буџета за 2020. годину. Први ревидирани буџет омогућио је операционализацију Програма економских мера,

неометано финансирање борбе за очување здравља и живота људи и умањење негативних економских последица пандемије по привреду и грађане. Измене у висини прихода буџета резултат су како макроекономског оквира, тако и усвојених фискалних мера. На расходној страни је дошло до измена у обиму и структури расхода, како би се додатно прилагодили последицама изазваних економским факторима, усвојеним мерама, али и потребама финансирања здравственог система земље у новим условима. Овим ребалансом приходи буџета Републике пројектовани су у износу мањем за око 71 млрд у односу на оригинални буџетски план.

Другим ребалансом буџета Републике Србије за 2020. годину предвиђени су укупни буџетски приходи у износу од 1.291,4 млрд динара што је за 46,5 млрд динара (2,4%) више у односу на износе предвиђене ребалансом буџета из априла. Порески приходи планирани су у износу од 1.090,0 млрд динара (повећање од 25,7 млрд динара) а непорески у износу 187,5 млрд динара (повећање од 22 млрд динара). Све категорије прихода осим пореза на додату вредност бележе раст у односу на претходну пројекцију, док највећу позитивну промену бележи порез на добит правних лица. У структури прихода порески приходи чине 84,4%, непорески приходи 14,5% док се остатак од 1,1% односи на донације. У односу на оригинално планиране приходе буџета, износ планиран овим ребалансом нижи је за 25,4 млрд динара. Најважнији фактори који су довели до измене у висини и структури буџетских прихода су:

- краћи и блажи ефекти деловања најтежих епидемиолошких мера (забрана кретања и обављања одређених активности) и брже успостављање унутрашњих и, у одређеном обиму, међународних економских токова;
- блажи пад укупне привредне активности у односу на предвиђен, са значајнијим изменама у структури БДП;
- продужено деловање пандемије на економска кретања на међународном нивоу у односу на првобитно предвиђене;
- изостанак транзитног саобраћаја и драстичан пад броја иностраних туриста;
- конзервативно планирање одређених категорија пореских прихода (порез на добит и порези на дивиденде) и уплата првобитно непланираних непореских прихода;
- конзервативан приступ у процени коришћења програма економске помоћи од стране привредних субјеката;
- позитиван утицај дела програма економских мера на кретања на тржишту рада.

Приходи и примања у 2020. години, оригинални буџет и ребаланс (у млрд динара)

Приходи буџета	Буџет 2020	Ребаланс април 2020	Ребаланс новембар 2020	Индекс новембар/април	Структура прихода реб. апр 2020, у %	Структура прихода реб. нов. 2020, у %
Укупно	1.314,5	1.244,8	1.291,4	103,7	100,0	100,0
Порески приходи	1.132,1	1.064,3	1.090,0	102,4	86,1	84,4
Порез на доходак грађана	70,2	57,2	66,5	116,3	5,3	5,1
Порез на добит правних лица	104,0	89,3	113,0	126,5	7,9	8,8
Порез на додату вредност	582,0	565,8	547,5	96,8	44,3	42,4
Акцизе	311,0	296,1	299,7	101,2	23,7	23,2
- Акцизе на деривате нафте	168,5	157,6	160,0	101,5	12,8	12,4

Приходи буџета	Буџет 2020	Ребаланс април 2020	Ребаланс новембар 2020	Индекс новембар/април	Структура прихода реб. апр 2020, у %	Структура прихода реб. нов. 2020, у %
- Акцизе на дуванске прерађевине	106,5	104,5	104,0	99,5	8,1	8,1
- Остале акцизе	36,0	34,0	35,7	105,0	2,7	2,8
Царине	52,2	44,4	51,0	114,9	4,0	3,9
Остали порески приходи	12,7	11,5	12,3	107,0	1,0	1,0
Непорески приходи	167,4	165,5	187,5	113,3	12,7	14,5
Донације	15,0	15,0	13,8	92,2	1,1	1,1

Порез на доходак пројектован је у износу од 66,5 млрд динара и виши је за 9,3 млрд динара (15,4%) у односу на износ планиран у априлу. Порез на зараде пројектован је у износу од 36,5 млрд динара што представља повећање у износу од 4,6 млрд динара, а остали порези на доходак у износу од 30 млрд што, је повећање од 4,7 млрд динара. Порез на зараде пројектован је на основу претпоставки о кретању просечних зарада и запослености. Ови макроекономски показатељи су забележили нешто повољније кретање у односу на претпоставке коришћене у априлу, услед бржег отварања економије и позитивног дејства програма економских мера на запосленост. Такође, узето је у обзир да је програмом мера омогућено одлагање и пренос дела обавеза по овом основу у наредне две године. Ипак, нешто мањи број предузећа него што се првобитно очекивало је користило одлагања пореских обавеза. Други део укупних пореза на доходак чине остали облици као што су порез на дивиденде, порез на приходе од камата, годишњи порез на доходак, порез на приходе од закупа непокретности и др. Програмом мера био је предвиђен мораторијум на исплату дивиденди код компанија које користе помоћ државе. Следствено, очекивао се мањи порез по основу дивиденди. Међутим, највећи део компанија није искористио ове могућности, и одлучио се за исплату дивиденди својим акционарима и уплату припадајућег дела пореза. У односу на први ребаланс буџета, значајно је већа уплата годишњег пореза на доходак.

Приходи од пореза на добит правних лица пројектовани су у износу од 113 млрд динара, што је за 23,7 млрд динара више у односу на априлску пројекцију. Основни разлог за корекцију у овом износу је опрезност приликом претходне процене имајући у виду да подаци о профитабилности у 2019. години у том тренутку нису били познати. Друго, део компанија одлучио се на исплату дивиденди и уплату пореза који по том основу плаћају правна лица.

Порез на додату вредност пројектован је у висини од 547,5 млрд динара што представља смањење од 18,3 млрд (3,2%) у односу на априлску процену. Ниже процењени приходи од ПДВ условљени су кретањем и измењеном структуром БДП. Спољна трговина и инвестиције, као компоненте БДП ревидиране су навише, док је са друге стране, лична потрошња ревидирана наниже. Измењена структура и динамика раста директно се одразила на висину и структуру наплате ПДВ. Повољније кретање индустријске производње и спољнотрговинске размене утицали су на кретање увозне компоненте ПДВ и ПДВ повраћаја. Домаћа компонента ревидирана је наниже услед споријег опоравка личне потрошње. Иако је нормализовање економских токова започето раније од очекиваног, изостао је опоравак сектора услуга, делом и под утицајем смањеног прилива по основу туризма и транзита. Детаљнија анализа промета роба и услуга потврђује ове закључке. Наиме, пад укупног опорезованог промета у првих девет месеци 2020. године је износио око 1,5%, с тим што је промет у трговини на мало забележио раст, док је опорезован промет код осталих услужних делатности забележио пад. Иако

распоживи доходак становништва није значајније умањен (осим у делу дознака), немогућност да се одређене врста услуга конзумирају, као и опрезност становништва у неизвесним епидемиолошким условима, утицало је на спорији опоравак личне потрошње.

Приходи од царина пројектовани су у износу од 51 млрд што представља повећање од 6,6 млрд динара (11,5%) у односу на претходни ребаланс. Приходи од царина у највећој мери прате динамику ПДВ из увоза, па је у складу са изменом структуре ПДВ и кретања наплате царина у протеклом периоду, извршена ревизија процене овог приходног облика.

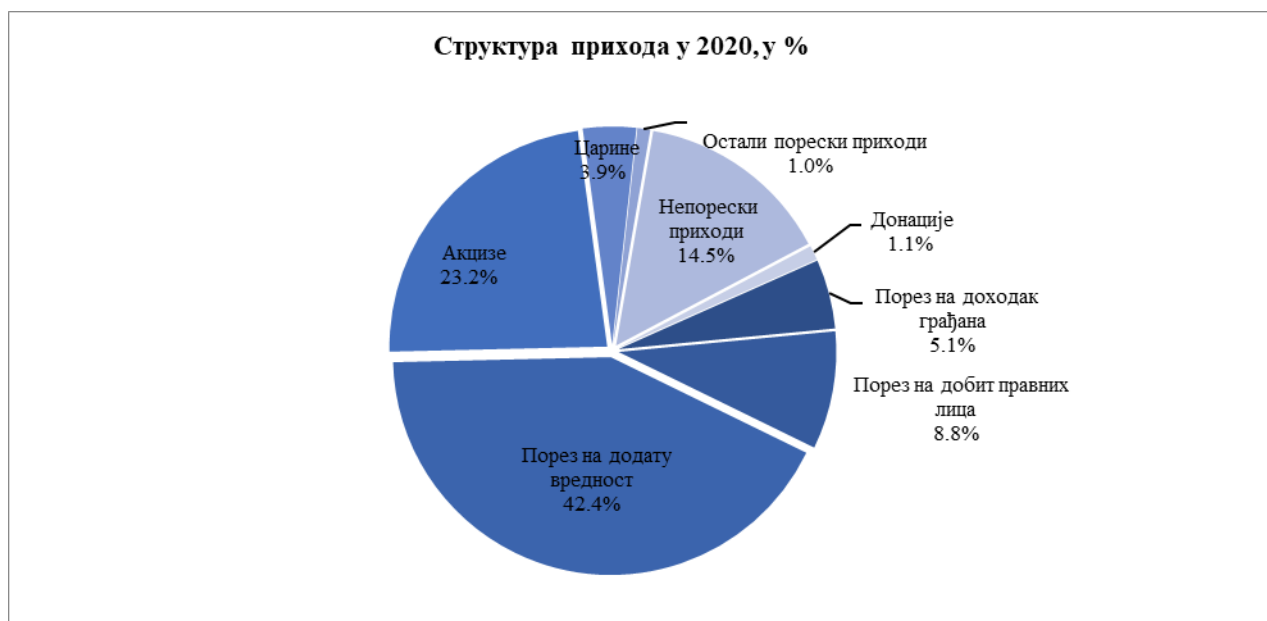
Приходи од акциза пројектовани су у укупном износу од 299,7 млрд динара што је за 3,6 млрд динара више у односу на пројекцију из априла. Акцизе на дуванске прерађевине су минимално снижене, док су акцизе на деривате нафте и остале акцизе (процентуално исказано) значајније повећане. Овде су највидљивији ефекти краћег трајања најстрожијих епидемиолошких мера, забране кретања и бржег успостављања редовних економских токова. Тиме је ублажен пад промета деривата нафте који је и даље присутан због изостанка транзитног саобраћаја. Ефекат пада потрошње се највише осетио током летњих месеци када је у нормалним околностима транзитни саобраћај најинтензивнији. Када су у питању остале акцизе, ревидирана је процена потрошње алкохолних производа и кафе. Иако је сектор угоститељства претрпео значајни пад, потрошња ове категорије производа није реаговала у истом обиму.

Остали порески приходи у 2020. години пројектовани су у износу 12,3 млрд динара што је више за 0,8 млрд динара у односу на претходну пројекцију. Ову групу чине порези на употребу, држање и ношење добара и чине 1,0% укупних прихода. У републичком буџету највећи део овог прихода чини порез на регистрацију возила, као и порези на употребу, држање и ношење оружја. Ревизија пројекције навише је последица краћег трајања ванредног стања и могућности да се одређене процедуре и послови неометано наставе.

Непорески приходи процењени су у износу од 187,5 млрд динара, укључујући и сопствене приходе индиректних буџетских корисника, што представља повећање од 22 млрд динара у односу на износи предвиђен првим ребалансом. Непорески приходи су хетерогена категорија прихода са различитим кретањима по појединачним облицима. Редовни непорески приходи су различите таксе, накнаде, казне, приходи органа и организација и сви остали приходи који се остварују устаљеном динамиком током године, у приближно сличним износима на месечном нивоу уз одређене сезонске варијације. Ванредне непореске приходе чине уплате добити јавних предузећа и агенција, дивиденде буџета, приходи по основу наплаћених потраживања Агенције за осигурање депозита, емисионе премије, итд.

Редовни непорески приходи били су значајно погођени економском и епидемиолошком ситуацијом у земљи. Заустављање појединих економских активности, као и немогућност да се одређени правни и административни послови одвијају, највише је утицало на смањење прихода по основу судских и административних такси, прихода органа и организација и прихода од накнада. Услед смањења активности био је присутан и пад наплате по основу казни. Ипак, након повољнијих епидемиолошких услова, краћег трајања ванредног стања и брже нормализације активности, пад ове категорије прихода је нижи него што је првобитно било предвиђено. Ванредних непорески приходи кориговани су навише због уплате претходно непланираних добити које припадају буџету Републике.

Очекивани приход по основу **донација** износи 13,8 млрд динара, и у односу на претходно планиран износ је смањен, у складу са плановима корисника.

III. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ РАСХОДА И ИЗДАТАКА

Ребаланс је приказан у складу са Законом о министарствима („Службени гласник РС”, број 128/20) који је ступио на снагу 26. октобра 2020. године

Захваљујући реализацији Програма економских мера за смањење негативних ефеката проузрокованих пандемијом вируса COVID-19 и подршку привреди Републике Србије који је почетком априла усвојила Влада Републике Србије и који је обухватио мере пореске политике, директну помоћ приватном сектору, мере за очување ликвидности и директну помоћ свим пунолетним грађанима, избегнут је драматичан пад привредне активности, раст незапослености, очувани су производни капацитети привреде, одржан животни стандард становништва и обезбеђена ликвидност.

Одговорно вођење економске политике и добро стање у буџету омогућило је да се ребалансом додатно обезбеде средства за подршку привреди кроз пакет мера подршке хотелској индустрији у градовима Србије који је предвидео једнократну директну

субвенцију сваком појединачном хотелу 350 евра по лежају и додатно још 150 евра по смештајној јединици, исплату привредним субјектима 60 одсто минималца за два месеца, додатно финансирање инфраструктурних и капиталних пројеката, као и обезбеђење недостајућих средстава по одређеним категоријама расхода како би се омогућило нормално функционисање корисника буџета Републике Србије.

Овим ребалансом код појединих буџетских корисника предвиђено је и смањење расхода и издатака у оквиру средстава одобрених Законом о буџету Републике Србије за 2020. годину, за које је оцењено да се до краја године неће извршити у планираном износу, као и прерасподела средстава у складу са досадашњом динамиком извршења и исказаним потребама.

Расходи и издаци буџета Републике Србије за 2020. годину

ОПИС	Економска класификација	Износ у динарима
УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ		1.774.411.334.826
1. Текући расходи	4	1.526.560.374.541
1.1. Расходи за запослене	41	322.415.400.455
- Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	411	250.403.187.349
- Социјални доприноси на терет послодавца	412	47.340.558.040
- Остали расходи за запослене	413 до 417	24.671.655.066
1.2. Коришћење услуга и роба	42	135.424.217.087
1.3. Отплата камата и пратећи трошкови задуживања	44	108.454.150.000
- Отплата домаћих камата	441	54.868.287.000
- Отплата страних камата	442	43.250.000.000
- Отплата камата по гаранцијама	443	2.000.000.000
- Пратећи трошкови задуживања	444	8.335.863.000
1.4. Субвенције	45	278.158.784.000
- Субвенције у привреди		145.538.573.000
- Субвенције у пољопривреди		46.784.627.000
- Субвенције за железницу		14.042.000.000
- Субвенције за путеве		44.600.000.000
- Субвенције у области туризма		3.003.500.000
- Субвенције за културу		1.679.625.000
- Остале субвенције		22.510.459.000
1.5. Донације страним владама	461	275.320.000
1.6. Дотације међународним организацијама	462	6.146.696.785
1.7. Трансфери осталим нивоима власти	463	93.831.165.920

ОПИС	Економска класификација	Износ у динарима
- Трансфери општинама и градовима	463	34.243.466.000
- Трансфери за запослене у образовању на територији АПВ	463	36.217.213.000
- Остали трансфери	463	23.370.486.920
1.8. Дотације организацијама за обавезно социјално осигурање	464	341.626.626.000
- Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање		209.960.320.000
- Национална служба за запошљавање		2.689.280.000
- Републички фонд за здравствено осигурање		123.311.542.000
- Фонд за социјално осигурање војних осигураника		440.000.000
- Остали трансфери		5.225.484.000
1.9. Остале дотације и трансфери	465	9.913.036.500
1.10. Социјално осигурање и социјална заштита	47	119.074.138.000
- Дечја заштита		61.080.847.000
- Борачко - инвалидска заштита		14.561.580.000
- Социјална заштита		31.802.977.000
- Транзициони фонд		310.000.000
- Ученички стандард		2.327.000.000
- Студентски стандард		3.852.100.000
- Фонд за младе таленте		675.147.000
- Спортске стипендије, награде и признања		1.207.600.000
- Избегла и расељена лица		1.203.670.000
- Остала социјална заштита из буџета		2.053.217.000
1.11. Остали текући расходи	43, 48 и 49	111.240.839.794
- Средства резерви	499	2.260.796.000
- Остали текући расходи	43 и 48	108.980.043.794
2. Издаци за нефинансијску имовину	5	201.645.005.285
3. Издаци за отплату главнице (у циљу спровођења јавних политика)	61	7.800.000.000
4. Издаци за набавку финансијске имовине (у циљу спровођења јавних политика)	62	38.405.955.000

Другим ребалансом укупно планирани расходи и издаци, ревидирани су навише за 9,14% или за 148,59 млрд динара, у односу на укупно планиране расходе и издатке предвиђене ребалансом буџета из априла месеца.

Структура расхода и издатака буџета (у млрд динара)

Расходи и издаци буџета	Буџет 2020	Ребаланс 2020 април	Ребаланс 2020 новембар	индекс	Структура расхода ребаланс април 2020, у %	Структура расхода ребаланс новембар 2020, у %
УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	1.334,68	1.625,82	1.774,41	109,14	100,00%	100,00%
Текући расходи	1.119,49	1.439,25	1.526,56	106,07	88,52%	86,03%
Расходи за запослене	318,58	318,91	322,42	101,10	19,62%	18,17%
Расходи за коришћење услуга и роба	138,13	128,62	135,42	105,29	7,91%	7,63%
Отплата камата и пратећи трошкови задужења	111,44	106,95	108,45	101,40	6,58%	6,11%
Субвенције	95,83	202,98	278,16	137,04	12,48%	15,68%
Донације страним владама	0,00	0,25	0,28	109,43	0,02%	0,02%
Дотације међународним организацијама	5,42	5,08	6,15	120,89	0,31%	0,35%
Трансфери осталим нивоима власти	89,01	95,32	93,83	98,44	5,86%	5,29%
Дотације организацијама за обавезно социјално осигурање	186,63	349,04	341,63	97,88	21,47%	19,25%
Остале дотације и трансфери	15,85	6,74	9,91	146,98	0,41%	0,56%
Социјално осигурање и социјална заштита	124,95	123,71	119,07	96,25	7,61%	6,71%
Остали текући расходи	33,65	101,63	111,24	109,46	6,25%	6,27%
Издаци за нефинансијску имовину	198,93	154,14	201,65	130,82	9,48%	11,36%
Издаци за отплату главнице (у циљу спровођења јавних политика)	6,70	8,80	7,80	88,64	0,54%	0,44%
Издаци за набавку финансијске имовине (у циљу спровођења јавних политика)	9,56	23,63	38,41	162,51	1,45%	2,16%

Текући расходи повећани су у односу на износ који је био планиран ребалансом из априла месеца за 87,31 млрд динара.

Расходи за запослене повећани су за 3,50 млрд динара у односу на ребаланс из априла месеца. Расходи за запослене су највећим делом повећани због новог запошљавања код појединих корисника који су добили сагласност Комисије за давање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава на одређено и неодређено време.

Расходи за коришћење услуга и роба повећани су за 6,81 млрд динара у односу на ребаланс из априла месеца. Ова категорија расхода коригована је на основу извршења за претходни период и процене средстава потребних до краја године. Додатна средства су највећим делом обезбеђена за ублажавање последица заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, набавку лекова и санитетског материјала за лечење цивилних осигураника на ВМА и COVID болници на Карабурми, трошкове предистражног и истражног поступка, правну заштиту имовине и заступање интереса Републике Србије пред међународним судовима, реализацију програма из Закона о науци и истраживањима.

Расходи по основу отплате камата повећани су за 1,50 млрд динара у односу на ребаланс из априла месеца. Повећање се односи на сервисирање спољног јавног дуга.

Субвенције су повећане за 75,18 млрд динара у односу на ребаланс из априла месеца. Планирано повећање се највећим делом односи на средства која су обезбеђена за исплату 60 одсто минималне зараде за два месеца привредним субјектима, доделу субвенција за подршку раду хотелске индустрије због потешкоћа изазваних пандемијом заразне болести COVID-19, Јавном предузећу Путеви Србије за одржавање државних путева, Коридорима Србије д.о.о. Београд ради завршетка изградње ауто-путева у Републици Србији, за директне подстицаје у пољопривреди и др.

Дотације међународним организацијама повећане су за 1,06 млрд динара у односу на ребаланс из априла месеца. Највећи део средстава је намењен за авансну уплату Глобалној алијанси за вакцинацију Гави на име гаранције за поделу ризика по основу Уговора о преузимању обавеза између Владе Републике Србије и Глобалне алијансе за вакцинацију Гави и за Савез за иновативне спремности за епидемију (CEPI) у циљу учествовања у Глобалној кампањи за додатно сакупљање средстава за борбу против болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 за развој вакцине.

Трансфери осталим нивоима власти мањи су за 1,49 млрд динара у односу на ребаланс из априла месеца. Умањење се односи на корекцију расхода планираних за Превенцију и ублажавање последица насталих услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.

Дотације организацијама за обавезно социјално осигурање мање су за 7,41 млрд динара у односу на ребаланс из априла месеца. У оквиру средстава планираних Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање за подршку за исплату недостајућих средстава за пензије и подршку Националној служби за запошљавање дошло је до смањења потребних средстава из буџета Републике Србије на шта је утицала боља наплата доприноса. Повећани су трансфери Републичком фонду за здравствено осигурање за набавку неопходне опреме и лекова у циљу спречавања ширења болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 и обезбеђења квалитетније здравствене заштите за све грађане. Такође, повећана су средства за реконструкцију Клиничког центра Србије.

Остале дотације и трансфери већи су за 3,17 млрд динара у односу на ребаланс из априла месеца. Планирано повећање средстава највећим делом односи се на материјалну помоћ заводима и институтима за јавно здравље у циљу ублажавања последица насталих услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, стручне и оперативне послове Генералног секретаријата Владе и доделу средстава прикупљених по основу одлагања кривичног гоњења.

Расходи за социјалну заштиту из буџета нижи су од планираних ребалансом из априла месеца за 4,64 млрд динара. Ово смањење извршено је на основу ниже извршених расхода у протеклом периоду и процене потребних средстава до краја године.

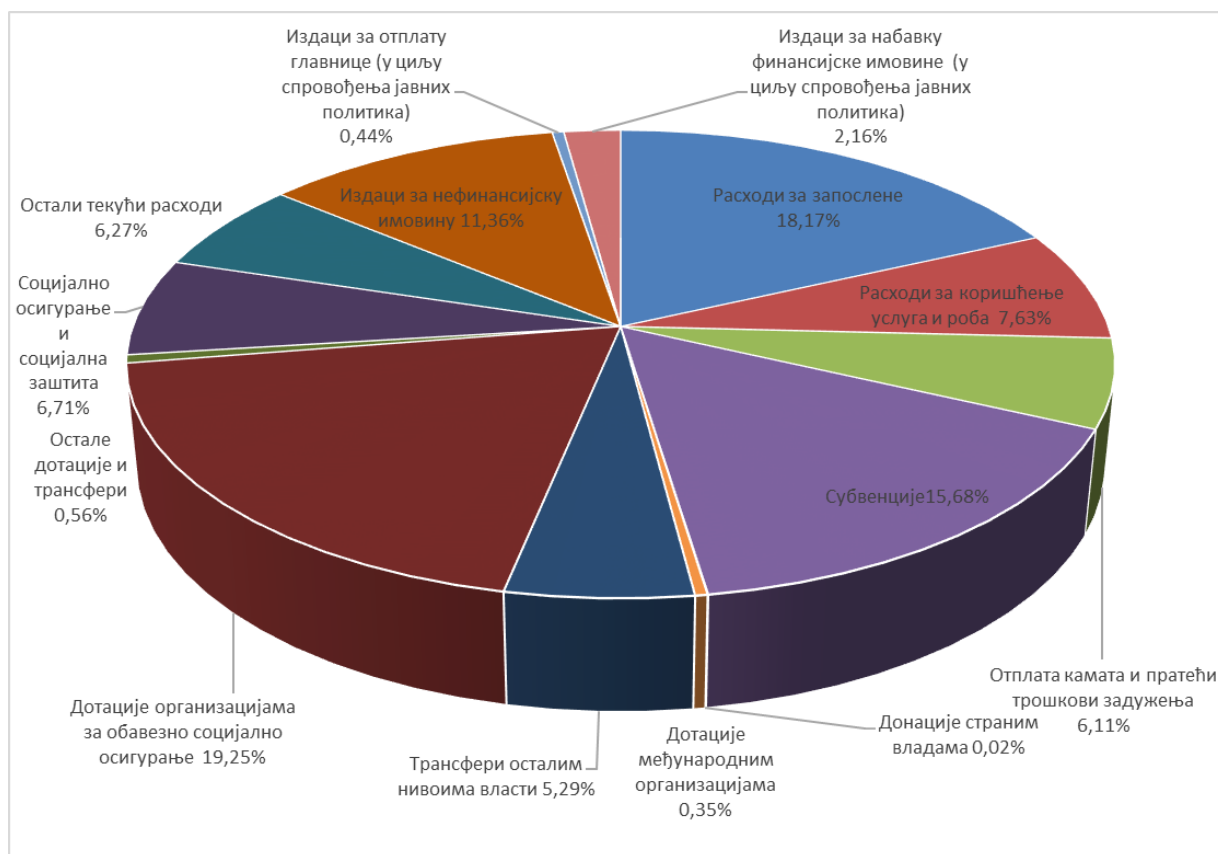
Остали текући расходи већи су за 9,61 млрд динара у односу на ребаланс из априла месеца. У оквиру ове категорије расхода највеће повећање расхода односи се на ублажавање последица насталих услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2. У оквиру ових расхода на основу процене потребних средстава до краја године,

извршено је смањење расхода за порезе, обавезне таксе, казне и пенале, као и расхода за накнаду штете за повреде или штету нанету од стране државних органа.

Издаци за нефинансијску имовину већи су за 47,51 млрд динара у односу на ребаланс из априла месеца. Повећање средстава планирано је за изградњу болница у Београду и Крушевцу у циљу ублажавања последица насталих услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, за реализацију инфраструктурних пројекata у Републици Србији, за набавку опреме и за образовање, обнављање, смештај и чување робних резерви.

Издаци за отплату главнице (у циљу спровођења јавних политика) мањи су за 1,00 млрд динара у односу на ребаланс из априла месеца.

Издаци за набавку финансијске имовине (у циљу спровођења јавних политика) већи су за 14,77 млрд динара од планираних ребалансом из априла месеца. Повећање средстава је највећим делом планирано за реализацију Програма финансијске подршке привредним субјектима за одржавање ликвидности и обртна средства у отежаним економским условима услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.

IV. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се доношење овог закона по хитном поступку, у складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12 - пречишћен текст), како би се избегле штетне последице на рад државних органа и организација за обавезно

социјално осигурање, у циљу стварања неопходних материјалних и других услова за финансирање рада државних органа и организација на целој територији Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА РАНИЈЕ СТУПАЊЕ НА СНАГУ ЗАКОНА

Предлаже се да овај закон ступи на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”. Разлози за раније ступање на снагу овог закона, у смислу члана 196. став 4. Устава Републике Србије, састоје се у потреби да се обезбеди несметано функционисање државних органа и организација.

Нарочито оправдани разлози за раније ступање на снагу овог закона, садржани су у потреби да се омогући несметано извршавање расхода и издатака и то посебно за финансирање плата, пензија и социјалних давања, као и да се обезбеде додатна средства потребна за финансирање здравствене заштите у циљу заштите јавног здравља становништва и ублажавања последица насталих услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.